

Warszawa, 10 kwietnia 2014

List otwarty Koalicji Klimatycznej oraz CEE Bankwatch Network
do Wicepremier, Minister Infrastruktury i Rozwoju, Elżbiety Bieńkowskiej
oraz do Marszałków Województw

Szanowna Pani Premier!

Szanowni Państwo Marszałkowie!

Zgodnie z zapisami w projekcie Umowy Partnerstwa, w latach 2014-2020 do Polski trafi ponad 8 mld euro na wsparcie transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. To kwota niewystarczająca, aby w pełni pokryć potrzeby inwestycyjne, jednak niewątpliwie otrzymane wsparcie będzie istotne dla rozwoju obszarów takich jak produkcja i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych czy poprawa efektywności energetycznej. W związku z rozpoczęciem formalnych negocjacji Umowy Partnerstwa i Programów Operacyjnych z Komisją Europejską, jak również z koniecznością przygotowania Szczegółowych Opisów Priorytetów i kryteriów wyboru projektów niezbędnych do rozpoczęcia wdrażania funduszy europejskich 2014-2020, Koalicja Klimatyczna zwraca się z poniższym apelem.

Apelujemy, aby co najmniej połowa środków przypisanych do celu tematycznego 4 „Wsparcie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach” w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 przeznaczona została na modernizację energetyczną budynków mieszkalnych oraz rozwój energetyki prosumenckiej. W tym celu stworzone powinny zostać odpowiednie instrumenty, które pozwolą spółdzielniom i wspólnotom mieszkaniowym, jak również właścicielom domów jednorodzinnych skorzystać z funduszy europejskich. Dobrym przykładem, stanowiącym punkt wyjścia do dalszych dyskusji i prac może być przewidziany w projekcie Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego „mechanizm parasolowy”, w ramach którego o środki unijne ubiegać się będą samorzady, aby następnie redystrybuować wsparcie pośród mieszkańców.

Przedmiotem finansowania powinny być kompleksowe projekty, w ramach których w danym budynku realizowana byłaby głęboka modernizacja energetyczna wraz z instalacją OZE oraz – w zależności od potrzeby – wymianą źródła ciepła. Należy zaznaczyć, że to właśnie przede wszystkim głęboka modernizacja energetyczna, jako przedsięwzięcie bardziej złożone i kosztowne, wymaga wsparcia i promocji przy wykorzystaniu funduszy unijnych. Standardowa modernizacja energetyczna (prowadząca do oszczędności energii rzędu 20-30%) nie powinna być wspierana, jeśli może wykluczyć lub uczynić bardziej kosztownym wykonanie głębokiej (kompleksowej) modernizacji w przyszłości. Dodatkowo, w związku z faktem, że w ramach przygotowywanego przez Rząd systemu wsparcia dla OZE wspierane będą przede wszystkim największe instalacje OZE, rolą funduszy europejskich powinno być przejściowe wsparcie sektora instalacji prosumenckich, do czasu wypracowania i wdrożenia kompleksowego systemu wsparcia czystej energetyki rozproszonej.

[Analiza udostępnionych publicznie projektów RPO na lata 2014-2020 przeprowadzona przez Polską Zieloną Sieć](#)¹ pokazała, że potrzeba wsparcia modernizacji energetycznej budynków mieszkalnych z funduszy europejskich została dostrzeżona, jednak zaplanowane alokacje środków (o ile zostały określone), są marginalne w stosunku do innych obszarów, które będą finansowane w ramach celu tematycznego 4. Jest to niepokojące tym bardziej, że modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych jest tylko w niewielkim stopniu wspierana ze środków krajowych (Fundusz Termomodernizacji i Remontów, o bardzo ograniczonym i zmienianym co roku budżecie). Ponadto, pragniemy zwrócić uwagę, że nie jest celowe prowadzenie modernizacji wyłącznie „części wspólnych budynków mieszkalnych”, gdyż zaprzecza to kompleksowości projektu – takie zapisy pojawiły się w kilku projektach RPO na lata 2014-2020, powinny zostać jednak skorygowane na dalszym etapie prac.

W odniesieniu do energetyki prosumenckiej, wspomniana analiza pokazała, że jedynie w kilku projektach RPO na lata 2014-2020 dostrzeżono potencjał dla rozwoju regionalnego związany ze wspieraniem tego typu instalacji. Zapisy w projektach RPO dla województw: podlaskiego, małopolskiego, czy podkarpackiego mogą być jednak dobrym punktem wyjścia do dalszych prac nad zasadami wsparcia instalacji OZE produkujących energię na potrzeby mieszkańców, z możliwością sprzedaży nadwyżek do sieci.

Udostępnienie znacznej puli środków europejskich na poprawę efektywności energetycznej i instalację OZE w budynkach mieszkalnych, jedno- i wielorodzinnych, może zaowocować znaczącymi korzyściami dla klimatu i środowiska (obniżenie emisji dwutlenku węgla, ale także emisji bezpośrednio zagrażających zdrowiu takich jak PM 10, PM 2,5, czy benzo(a)piren). To jednak nie wszystko – inwestycje te mogą przynieść odczuwalny dla polskich gospodarstw domowych efekt w postaci obniżenia rachunków za energię, przeciwdziałając zjawisku ubóstwa energetycznego, co ma szeroki wymiar społeczny. Mając na uwadze tworzenie lokalnych miejsc pracy w sektorach efektywności energetycznej i OZE, projekty dotyczące modernizacji energetycznej budynków mieszkalnych oraz energetyki prosumenckiej wpisują się bezpośrednio w cele polityki spójności w Polsce. **Liczymy na to, że na etapie finalizacji prac nad Regionalnymi Programami Operacyjnymi oraz w trakcie późniejszych prac nad szczegółowymi dokumentami określającymi sposób wdrażania funduszy europejskich 2014-2020 w Polsce, możliwości te zostaną w pełni wykorzystane.**

Koalicja Klimatyczna jest porozumieniem 23 organizacji pozarządowych. Jej misją jest wspólne działanie w celu zapobiegania wywołanym przez człowieka zmianom klimatu dla dobra ludzi i środowiska. Więcej informacji o Koalicji na stronie <http://koalicjaklimatyczna.org/>

Fundacja Aeris Futuro, Fundacja ClientEarth Poland, Fundacja Efektywnego Wykorzystania Energii, Fundacja Ekologiczna Arka, Fundacja Ekologiczna Ziemi Legnickiej Zielona Akcja, Fundacja EkoRozwoju FER, Fundacja GAP Polska, Fundacja Greenpeace Polska, Fundacja Na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju, Instytut na rzecz Ekorozwoju, Liga Ochrony Przyrody, Polski Klub Ekologiczny Okręg Dolnośląski, Polski Klub Ekologiczny Okręg Górnośląski, Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki, Polski Klub Ekologiczny Okręg Świętokrzyski, Polski Klub Ekologiczny Okręg Wschodnio-Pomorski, Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia, Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Klub Gaja, Społeczny Instytut Ekologiczny, WWF Polska, Zielone Mazowsze, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.

¹ http://ekoprojekty.pl/wp-content/uploads/2014/04/fundusze_europejskie_na_rewolucje_energetyczna.pdf

